

נידה ב. (המשנה) עד ב: (סוף העמוד)

ביאורי מושגים
טומאת נידה - מהתורה אישה טמאה רק אם הרגישה ביציאת הדם.
 מדרבנן כל טיפת דם מטמאת אותה - גם אם לא הרגישה.
 הטומאה נוצרת גם אם הטיפה רק יצאה מהרחם לפרוזדור. (מהרחם יוצאת תעלה שאורכה כ 10 ס"מ. בקצה התעלה נמצא הפתח החיצוני. התעלה עצמה נקראת 'פרוזדור')
 הפתח שבין התעלה לרחם סגור בדרך כלל. חז"ל קבעו שכל פתיחה (של 2 מ"מ ומעלה) של פתח זה מטמאת - 'אין פתיחת הקבר ללא דם'.

משנה

אישה שבדקה ומצאה דם - עד כמה עליה לחשוש למפרע:
שמאי - אינה צריכה לחשוש.
הלל - עד הבדיקה הקודמת.
חכמים - א. **ראתה בזמן וסתה** - אינה צריכה לחשוש,
 ב. **אין לה וסת** - חוששת ל 24 שעות האחרונות או לבדיקה האחרונה (התנאי המקל מהשניים).
המח' היא רק לעניין טימוא הטהרות. כולם מודים שהספירה מתחילה רק מזמן שראתה.

טעמו של שמאי הזקן (הטעם הראשון מופיע בדף ב. שאר הטעמים מופיעים בג. וג.):
 1. יש לאישה חזקת טהרה,
 2. אישה מרגישה בזמן יציאת הדם,
 3. הדם לא מתעכב בפרוזדור אלא יוצא מיד החוצה,
 4. אם נטמא מספק אנו עלולים לגרום לאנשים לפרוש מנשותיהם וליבטל מפריה ורביה.

ישנם שני מקרים מקבילים לאישה שראתה:
 1. מקוה שהיה מלא ונמצא חסר - מה דינו של מי שטבל בו,
 2. חבית שהית של יין ונמצא שהפכה לחומץ - מה דין מי שהפריש מהחבית על יין טבל.

בשני המקרים הללו לא משתמשים בחזקת הכשרות של המקווה והחבית.
 ר"ש וחכמים נחלקו האם פוסלים שם לגמרי (חכמים) או שנוצר מצב של ספק (ר"ש).

שאלה: מדוע חילק שמאי בין מקוה וחבית לבין אישה?

תשובה: המקווה והחבית אמורים לשנות מצב הלכתי (מטומאה לטהרה ומטבל לחולין).
 באישה אנו לא רוצים להשתמש בחזקה כדי לשנות מצב הלכתי.
 באישה החזקה משאירה את המצב על כנו.

טעמו הראשון של שמאי הזקן:
 לאישה יש חזקת טהרה ולכן בספק משאירים את המצב על חזקתו.
טעמו של הלל הזקן:
 כאן הפגיעה בחזקה היא מגופה של החזקה - מגופה של האישה. (הסבר תוס', רש"י מבין אחרת).

ר' טרפון (המופיע בקידושין סו:) חולק על ר"ש וחכמים וסובר שבמקוה שודאי כשר.

ישנן 3 אפשרויות בנוגע לחזקה שהורעה מגופה (אישה שראתה, מקווה שחסר, וחבית שהחמיצה):

1. **ודאי כשר** - שיטת שמאי לגבי אישה שראתה דם (שם אין צורך לשנות מצב הלכתי).
2. **ספק** - שיטת הלל לגבי אישה שראתה דם, ושיטת ר"ש לגבי חבית ומקווה.
3. **ודאי פסול** - שיטת חכמים לגבי חבית ומקווה.